

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید بهشتی

معاونت امور بهداشتی

خلاصه بیماری وبای التورجھت پزشکان

تهیه کننده : دکتر محمدرضا سربازی - دکتر افشین محمد علیزاده

گروه تخصصی پیشگیری و مبارزه با بیماریها
بهار ۱۳۸۷

گروه هدف : پزشکان و کادر درمانی

تعریف :

وبا يك مشکل بهداشت عمومي حاد است . امکان انتشار سريع دارد و منجر به مرگ و مير زيادي مي شود ، در نتيجه بايد به آن توجه ويژه اي نمود .
بیماری وبا يك اسهال حاد عفوني است که عامل آن با سيل وبيرو کلرا است و اگزوتوکسین مترشحه از آن مسنول پيدایش علائم بیماری است .
در اکثر موارد بیماری وبا خفيف مي باشد و تشخيص آن از ساير علل اسهالهاي حاد مشکل است .

ايدمیولوژی:

این میکروب در فصل تا بستان وقتی درجه حرارت آنها به ۲۰ درجه می رسد شروع به تکثیر می کند ، به همین دلیل تعداد موارد ابتلا به این نوع اسهال در طول فصل گرم سال افزایش می یابد .
آبهای معدنی به علت داشتن خاصیت اسیدی ، سالم بوده و میکروب التور در آنها زنده نمی ماند .

این میکروب در محیط خشک یا اسیدی سریعاً از بین می رود . این بیماری در بیش از صد کشور جهان منتشر است .

راه انتقال :

راه سرایت بیماری وبا ، آب و غذای آلوده به مدفوع انسانی است . بصورت مستقیم یا از طریق دستهای آلوده .

ناقل بیماری فقط انسان است آبهای معدنی به علت داشتن خاصیت اسیدی ، سالم بوده ، میکروب التور در آنها زنده نمی ماند . اسید معده سد مخاطی خوبی در برابر ورود میکروب به بدن است .

همچنین تغذیه با شیر مادر منجر به محافظت شیر خواران و کودکان کوچک میشود . معمولاً ۱۲ ساعت تا ۶ روز پس از مصرف ماده غذایی یا آب آلوده بیماری ایجاد میشود .

منابع شایع آلودگی :

- ۱- آبهای آلوده که شامل منابعی است که به نحوی با چاههای فاضلاب ارتباط دارند و یا به دلیل تماس دست آلوده با مخزن نگهداری آب (بشکه آب و ...)، آب آلوده شده باشد
- ۲- غذاهای آلوده (بخصوص غذاهایی که خارج از یخچال نگه داری شود. مانند شیر ، برنج پخته ، عدس ، سبب زمینی ، لوبیا چیتی ، تخم مرغ ، مرغ ،)
- ۳- یخی که از آب آلوده تهیه شده باشد
- ۴- سبزی ها و میوه هایی که با آبهای آلوده شسته شوند .
- ۵- ماهی هایی که از آبهای آلوده گرفته شوند . (بخصوص اگر بصورت خام یا نپخته ، مصرف شود.)

افراد در معرض خطر بیشتر:

- ۱- افراد دچار سو تغذیه
 - ۲- استفاده کنندگان از داروهای ضد اسید معده
 - ۳- الکلیها
- افرادى که تحت عمل جراحی گاسترکتومی ساب توتال قرار گرفته اند

علائم بالینی :

- ۱- اسهال آبکی با دفعات بسیار زیاد بخصوص اگر بوي ماهي داده یا قوام آن شبیه لعاب برنج باشد .
- ۲- استغراغ بدون حالت تهوع قبلی
- ۳- عطش فراوان
- ۴- نداشتن دل درد و دل پیچه

در اکثر موارد بیماری علامت خاصی ندارد و بیمار فقط از يك اسهال خفيف شکایت دارد

طبقه بندی تشخیصی بیماری :

مطنون :

اسهال حاد آبکی بدون درد و فاقد خون

محتمل :

فرد مطنون در يك منطقه اندميك يا در طي يك اپيدمي كه دچار دفعات زياد و غير قابل شمارش اسهال آب برنجي و استفراغ ناگهاني بدون احساس قبلي حالت تهوع و بدون فشار شود.

قطعي :

۱- جداکردن میکروارگانیسم از مدفوع یا مواد استفراغي

۲- آزمایش میکروسکوپی DARK-FIELD مدفوع تازه جهت دیدن باسیلهای زنده

۳- روشهای سرولوژی آگلوتیناسیون- ایمنوفلوئورسانس

نکته مهم: برای تشخیص و شروع درمان نیازی به تأیید باکتریولوژیک نیست و با تشخیص بالینی درمان شروع می شود

درمان :

- ۱- تجویز مایع و الکترولیت کافی بر اساس نوع دهیدراتاسیون (MILD-MODERATE- SEVER) می باشد .
 - ۲- تجویز آنتی بیوتیک مناسب که کمک به کنترل بهتر بیماری می کند و به صورت کمک درمان استفاده میشود
- آنتی بیوتیک مناسب در بزرگسالان داکسی سیکلین (بصورت تک دوز 300mg) می باشد .
- در خانمهای حامله و اطفال داروی انتخابی اریترومایسین و آمپی سیلین می باشد . (براساس آنتی بیوگرام مورخ ۸۷/۵/۶ آزمایشگاه رفرانس کشوری ؛ همچنین مقاومت به فورازولیدون و کوتریمکسازول ۸۰% گزارش شده است)

استفاده از ORS مرگ ناشی از وبا را از ۵۰% درصد به یک درصد تقلیل داده است .

جدول مایع درمانی: بیماران بدون دهیدراتاسیون :

سن	مقدار محلول تجویزی پس از هر بار اسهال	تعدادپاکت او.آر.اس
کمتر از ۲۴ ماه	۵۰-۱۰۰ میلی لیتر	به اندازه ۵۰۰ میلی لیتر در روز
۲ تا ۹ سال	۱۰۰-۲۰۰ میلی لیتر	به اندازه ۱۰۰۰ میلی لیتر در روز
۱۰ سال به بالا	هر چقدر میل دارد	به اندازه ۲۰۰۰ میلی لیتر در روز

دهیدراتاسیون نسبی تجویز در ۲ ساعت اول :

سن	کمتر از ۴ ماه	۴-۱۱ ماه	۱۲-۲۳ ماه	۲-۴ سال	۵-۱۴ سال	بیشتر از ۱۵ سال
وزن به کیلوگرم	کمتر از ۵	۵-۷/۹	۸-۱۰/۹	۱۱-۱۵/۹	۱۶-۲۹/۹	بیشتر از ۲۰
مقدار به ORS میلی لیتر	۲۰۰-۴۰۰	۶۰۰	۶۰۰-۸۰۰	۱۲۰۰	۲۲۰۰-۱۲۰۰	۲۲۰۰-۴۰۰۰

- در برخورد با بیمار مشکوک به التور به ۲ نکته اساسی توجه کنید :
۱. بلافاصله از بیمار نمونه سوآپ رکتالی تهیه کنید
 ۲. فوراً مایع درمانی را آغاز کنید
 ۳. مراتب را آنی و بصورت تلفنی به مرکز بهداشت منطقه خود اطلاع دهید

عوارض : اسیدوز متابولیک ، ادم حاد ریه ؛ ATN ، مرگ

پیشگیری :

- ۱- رعایت بهداشت فردی خصوصاً شستشوی دستها قبل از غذا خوردن و بعد از هر اجابت مزاج با آب و صابون
- ۲- استفاده از آب بهداشتی برای نوشیدن و شستن مواد غذایی
- ۳- استفاده از یخ بهداشتی
- ۴- در صورت استفاده از مواد غذایی که قبلاً پخته شده است حتماً باید آنها را کاملاً داغ کنیم .
- ۵- از سبزی ها و میوه های شسته شده و ضد عفونی شده (بطریقه بهداشتی)_استفاده گردد.
- ۶- از مصرف غذای آماده غیر بهداشتی مثل بستنی ؛ آبمیوه ؛ ساندویچ و خودداری شود .
- ۷- در رودخانه ها و جوی ها و استخرهایی که احتمال دارد آب آلوده باشد ؛ شنا نکنید .
- ۸- مواد غذایی را از دسترس مگس و سایر آلودگی ها دور نگه دارید.
- ۹- بعد از دست زدن به مواد غذایی خام شسته نشده مثل میوه و سبزی و مواد غذایی پروتئینی خام مثل گوشت قرمز- مرغ - ماهی ؛ حتماً دستهای خود را با آب و صابون بشوئید
- ۱۰- اگر در منطقه به هر علتی ، امکان دسترسی به آب آشامیدنی بهداشتی نیست ، باید آب را به مدت ۲۰ دقیقه جوشانند و یا به آب ، محلول کلر دار اضافه کرد .
- ۱۱- جدا کردن وسایل شخصی بیمار (از قبیل پتو ، ملافه ، لباس زیر ، ظرف غذا) و استریل کردن آنها

- ۱۲- ضد عفونی کامل توالت بعد از استفاده بیمار از آن (در موارد همه گیری بعد از استفاده هر فرد)
 ۱۳- جمع آوری و دفع بهداشتی فضولات انسانی
 ۱۴- دفع بهداشتی فاضلابها

نکات مهم :

- ۱- بیماری وبا ، با درمان مناسب کشنده نیست .
- ۲- اغلب بیماران با درمان ساده ای مانند دادن مایعات کافی درمان میشوند .
- ۳- فاصله محل دفع فضولات انسانی با منابع آب آشامیدنی زیاد باشد .
- ۴- رعایت بهداشت فردی خصوصا شستشوی دستها قبل از غذا خوردن و بعد از هر اجابت مزاج
- ۵- در صورت استفاده از مواد غذایی که قبلا پخته شده است حتما باید آنها را کاملا داغ کنیم .
- ۶- استفاده از یخ بهداشتی
- ۷- جدا کردن وسایل شخصی بیمار (از قبیل پتو ، ملافه ، لباس زیر ، ظرف غذا) و استریل کردن آنها .
- ۸- استفاده از آب بهداشتی برای شستشو
- ۹- واکسیناسیون در پیشگیری از وبا موثر نیست

یکی از روشهای سالم سازی آب ، کلرزدن به آن است

طرز کلرزدن به آب :

- ۴ قاشق چای خوری پودر پرکلرین را به یک لیتر آب اضافه کنید. این محلول کلر مادر نام دارد . سپس از محلول بالا (کلر مادر) برای ضد عفونی هر لیتر آب ؛ ۳ قطره اضافه کنید

طرز ضد عفونی کردن میوه و سبزی :

- ۱- ابتدا میوه و سبزی ها را پاک کرده و سپس آنها را انگل زدایی نمائید .
- ۲- سبزی ها را بمدت ۵ دقیقه در محلول آب و مایع ظرف شویی قرار دهید .
- ۳- به ازاء هر لیتر آب ، ۲ تا ۵ قطره مایع ظرفشویی به آب اضافه گردد . سبزی را داخل کف آب بهم بزنید تا تخم انگل ها از آن جدا شود .
- ۴- سبزی انگل زدایی شده را از روی کف آب جمع آوری کرده و با آب سالم شستشو دهید .
- ۵- سپس نصف قاشق چای خوری پودر پرکلرین به ۵ لیتر آب اضافه کرده کاملاً حل نمایید و سبزی را بمدت ۱۰ تا ۱۵ دقیقه داخل آن قرار دهید .
- ۶- سبزی ضد عفونی شده را مجدداً با آب سالم بهداشتی شستشو دهید و سپس مصرف کنید .